

Лідер-розрадник вміє підтримати в скрутну хвилину, допомагає пережити невдачі і знаходити мотивацію на відновлення після них, він шанобливий і ввічливий по відношенню до людей. Всі ці вміння та якості можливо розвивати в процесі професійного становлення, навчання та за допомогою певних, дієвих технологій, методів навчання, в процесі взаємодії викладача та студентів.

Застосування тренінгу у розвитку і формуванні лідерських якостей є більш актуальним для студентів та молоді. Особливістю тренінгу є поєднання ігрових методів та навчально-діагностичного процесу. Лідерська позиція формується завдяки практичним вправам, когнітивним основам викладання певних дисциплін та синергії розвитку якостей, що необхідні лідеру, та вмінням, що лідера роблять ключовою людиною при вирішенні проблемних ситуацій, задач та досягнення командної мети.

Для викладача вищої школи є необхідним в процесі проведення тренінгів індивідуально (індивідуальний підхід розвитку особистості) та відповідально взаємодіяти з усіма учасниками тренінгового процесу, відчувати слабкі та сильні сторони студентів, вміти якісно налаштувати на кінцеву мету тренінгу та вміти бачити, відчувати проблемні моменти процесу навчання для кожного студента.

Таким чином, можна підкреслити ефективність застосування тренінгів в процесі розвитку лідерського потенціалу студентів та відповідально роль в даному процесі викладача та особливостей взаємодії його зі студентами та враховувати індивідуальні особистісні особливості студентів.

Омельчук А.К.
Науковий керівник: Близнюк Л.М.
УкрДУЗТ

ПЕДАГОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ХАРИЗМАТИЧНОГО ЛІДЕРА

Поняття «харизма» перекладається з грецької як «дар», «милість», це особливі риси та здібності, якості обраних богами людей, які вражали своєю надзвичайністю інших.

Актуальність дослідження харизми у наш час виявляється в тому, що поняття лідера набуло більш широкого формату. Лідер сучасності – це людина, що виявляє свої амбітні організаційні здібності в найрізноманітніших сферах діяльності: політиці, культурі, бізнесі, засобах масової інформації тощо. Німецький соціолог ХХ сторіччя Макс Вебер уперше вивів поняття «харизма» за межі релігійної традиції. Харизма, на його думку, виникає з відносин лідера, наділеного особливими якостями та здатністю впливати на людей, та його послідовниками, які сприймають їх як надприродні, надлюдські, «даровані» для виконання ними особливої місії. Така місія повинна відповідати очікуванням послідовників, а сам лідер має постійно підкріплювати свою виключність і право на беззастережну владу своїми «перемогами», успіхами. Лідери вміють створювати яскраві образи, що змушують людей діяти; їх виступи захоплюють слухачів; вони можуть щось пояснити за допомогою церемоній, символів і декорацій. Більше того, вони чудово володіють мовою та мовленням, вміють використовувати посмішку, метафори, іронію тощо.

Постає питання: а де ж народжуються лідери та чи можна сформуванню такої харизматичної особистості завдяки вихованню та освіті? Власне, вихованням через освіту і займається унікальна наука – педагогіка, яка співвідноситься із психологією, соціологією, риторикою тощо. Отже, із самого початку знайомства педагога зі своїми вихованцями перед ним постає задача: виявити лідера в колективі та всебічно допомогти йому конструктивно розвинутися. Доручати такому учневі очолити класне самоврядування, нести відповідальність за дисципліну однокласників, разом із собою – велика задача педагога, який при цьому має ретельно стежити, щоб відчуття відповідальності в лідера не перетворилося на «самозакоханість».

Методи педагога при виявленні лідера у вищій школі будуть відрізнятися. Студентський вік характеризується максимумом у досягненні позитивних результатів, засвоєння стереотипів поведінки й формування фахової орієнтації.

Багато вітчизняних дослідників вважають, що сучасний студент-лідер, серед інших позитивних якостей, має неодмінно володіти комунікативними здібностями, уміти працювати в команді, адаптуватися до змін; його лідерство можна визначити як здатність впливати на інших студентів у напрямку досягнення визначеної мети, роблячи їх не «підлеглими», а співвиконавцями.

Лідер покликаний здійснювати регуляцію міжособистісних відносин у групі в умовах мікросередовища, і, таким чином, педагог-куратор надає виявленому лідеру значно більше повноважень та, безумовно, й відповідальності. Зокрема, це виявляється у формуванні в студентського лідера навичок організаторської роботи. І тут ніяк не можна обійтися без «азів» риторики чи мистецтву сторителінгу (storytelling).

Важливе значення при цьому має організація педагогом-куратором учасників студентського самоврядування. Діяльність органів студентського самоврядування (студентських рад, студентських профспілок, студентських наукових товариств тощо) наявна у кожному навчальному закладі по-різному: в одних діють структури, що координують діяльність студентських самоврядних організацій; у інших – вони всі підпорядковані студентській раді та однозначно дають можливість харизматичному лідеру розкрити свої можливості та здібності. Тому така педагогічна стратегія є перспективною і потребує подальшого дослідження при формуванні лідерських задатків, професійного й особистісного становлення студентів

Павличенко К.О.
Науковий керівник: Шаполова В.В.
НТУ «ХП»

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ХАРИЗМАТИЧНОГО ЛІДЕРА У ПРОФЕСІЙНОМУ ЖИТТІ